

Meža ieaudzēšana

Kokaugu stādījumi

**Valmiera
25.08.2015.**

MEŽA LIKUMS

Meža likuma objekts

I meža definīcija:

Mežs — ekosistēma visās tās attīstības stadijās, kur galvenais organiskās masas ražotājs ir koki, kuru augstums konkrētajā vietā var sasniegt vismaz piecus metrus un kuru pašreizējā vai potenciālā vainaga projekcija ir vismaz 20 procentu no mežaudzes aizņemtās platības

MEŽA LIKUMS

II Meža likuma objekts:

- 1) zeme, kas reģistrēta Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā kā mežs;
- 2) cita zemes lietošanas kategorijas zeme 0,5 hektāru un lielākā platībā, uz kuras ir izveidojusies mežaudze ar koku vidējo augstumu vismaz pieci metri un mežaudzes šķērslaukums ir vienāds vai lielāks par mežaudzes minimālo šķērslaukumu (stājās spēkā ar 2015. g. 1. janvārī);
- 3) mežā ietilpstošie pārplūstošie klajumi un lauces, tam piegulošie un tajā ietilpstošie meža infrastruktūras objekti un purvi.

MEŽA LIKUMS

III Meža likuma objekts:

(4) Zemē, kas Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā reģistrēta kā lauksaimniecībā izmantojamā zeme, kokus cērt saskaņā ar normatīvajiem aktiem par koku ciršanu ārpus meža.

(13.10.2011. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 24.01.2013. un 12.02.2015. likumu, kas stājas spēkā 19.02.2015.)

MEŽA LIKUMS

Dažādu apstākļu ietekmē Latvijā vairāku desmitu gadu laikā ievērojamā platībā ir dabiski vai mākslīgi izveidojušās mežaudzes, kuru eksistence neparādās valsts informācijas sistēmās un līdz ar to nav iespējama un skaidra to likumīga apsaimniekošana un apsaimniekošanas uzraudzība atbilstoši to reālajam virsmas segumam mežam - faktiskā (de facto) zemes izmantošana (mežs) atšķiras no tiesiskās (de jure) situācijas, kad NĪVKIS reģistrēts cits zemes lietošanas veids.

Saskaņā ar valsts statistikas datiem atšķirība starp meža platībām „de jure” un „de facto” ir ap 260 tūkst. ha, no tām 130 tūkst. ha platībā mežaudzes jau atbilst Meža likuma 3. panta pirmās daļas 2.punktam.

13.10.2011.likumā «Grozījumi Meža likumā» noteikts, ka platības, kurās mežaudžu reālais stāvoklis atbilst meža definīcijai, ir Meža likuma objekts un likuma Pārejas noteikumu 22.punktā noteikts, ka šis nosacījums stājas spēkā 2015.gada 1.janvārī.

MEŽA LIKUMS

IV Likumā noteikti izņēmumi, ko neuzskata par mežu:

- 1) zemi, ko aizņem esošu autoceļu zemes nodalījuma josla, dzelzceļa zemes nodalījuma josla, elektrisko tīklu un elektronisko sakaru tīklu gaisvadu līniju trase, gāzes vadu, naftas vadu trase, ūdensvadu trase un kapsēta, kā arī mākslīgas vai dabiskas izcelsmes koku rindu, kuras platums ir mazāks par 20 metriem, augļu dārzu, parku, kokaudzētavu;
- 2) atsevišķi no meža esošu platību, kas atbilst meža definīcijai šā likuma izpratnē un ir mazāka par 0,5 hektāriem

MEŽA IEAUDZĒŠANA

MEŽA LIKUMS

22.pants

Zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam ir tiesības ieaudzēt mežu, ja vien šīs tiesības neierobežo normatīvie akti.

MEŽA IEAUDZĒŠANA

Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi

(Ministru kabineta 2012. gada 2. maija noteikumi Nr. 308)

Noteikumi nosaka:

- 1. meža atjaunošanas termiņu;**
- 2. kārtību, kādā mežaudzi atzīst par atjaunotu vai ieaudzētu;**
- 3. atjaunotās un ieaudzētās jaunaudzes kopšanas termiņu;**
- 4. kārtību, kādā atjaunoto vai ieaudzēto jaunaudzi atzīst par koptu;**
- 5. kārtību, kādā meža reproduktīvo materiālu izmanto meža atjaunošanā un ieaudzēšanā;**
- 6. plantāciju meža ieaudzēšanas, reģistrēšanas, apsaimniekošanas un tā koku ciršanas kārtību.**

MEŽA IEAUDZĒŠANA

Meža atjaunošanas, ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi

Nosacījums:

Šie noteikumi attiecas arī uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, ciktāl to aizsardzību un izmantošanu regulējošie normatīvie akti nenosaka citādi.

Noteikumos noteikts, ka mežu sējot vai stādot var ieaudzēt:

1. ja meža ieaudzēšana nav pretrunā ar teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām prasībām. Ja minētajos dokumentos meža ieaudzēšana nav tieši norādīta, plānotās meža ieaudzēšanas atbilstību teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām prasībām precizē vietējā pašvaldībā;
2. meliorētajās platībās atbilstoši Meliorācijas likumā noteiktajām prasībām;
3. teritorijās, kas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Dabas aizsardzības pārvaldes uzturētajā valsts reģistrā nav reģistrētas kā īpaši aizsargājami biotopi un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes.

MEŽA IEAUDZĒŠANA UN KOPŠANA

Nosacījums:

Ja mežs ieaudzēts, sējot vai stādot egli ūdensteces vai ūdenstilpes aizsargjoslā, bet ne vairāk kā 25 metru platumā gar ūdensteces vai ūdenstilpes krastu, egles īpatsvars nedrīkst pārsniegt 90 procentu no kopējā ieaugušo koku skaita.

MEŽA IEAUDZĒŠANA UN KOPŠANA

Kritēriji mežaudzes atzīšanai par ieaudzētu:

1. minimālais ieaudzētās mežaudzes koku augstums (skuju kokiem - 0,10m, lapu kokiem – 0,20m);
2. ieaudzētajā platībā minimālais nepieciešamais kopējais ieaugušo koku skaits atkarībā no valdošās koku sugas.

ieaudzētai mežaudzei šie kritēriji ir analogi meža atjaunošanas kritērijiem

Noteikumos noteikti ieaudzētās jaunaudzes kopšanas termiņi un kritēriji atzīšanai par koptu.

ieaudzētai mežaudzei šie kritēriji ir analogi meža atjaunošanas kritērijiem

Meža ieaudzēšana

Meža ieaudzēšana

Cita zemes lietošanas kategorijas zeme 0,5 ha un lielākā platībā uz kuras ir izveidojusies mežaudze ar koku vidējo augstumu vismaz 5 m un mežaudzes šķērslaukums ir vienāds vai lielāks par mežaudzes minimālo šķērslaukumu

Atkarībā no meža audzēšanas mērķa, īpašnieks piesaka reģistrēt Meža valsts reģistrā kā plantāciju mežu vai mežaudzi

Plantāciju meži:

kritēriji 02.05.2012. MK noteikumos Nr.308
"Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi"

Ieaudzētas mežaudzes:

kritēriji MK noteikumos
"Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi"

Saskaņā ar 02.11.2003. MK not. Nr. 76 "Kārtība, kādā ar nekustamā īpašuma nodokli neapliek zemi, kuru aizņem atjaunotās vai ieaudzētās mežaudzes" – neapliek ar nekustamā īpašuma nodokli

**Kokaugu stādījumi
lauksaimniecības zemē**

PLANTĀCIJU MEŽI

Meža likums

1.pants

39) plantāciju meži — ieaudzētas, īpašiem mērķiem paredzētas un Meža valsts reģistrā reģistrētas mežaudzes

24.pants

- (1) Mežaudze atzīstama par plantāciju mežu, ja to reģistrē Valsts meža dienestā kā plantāciju mežu.**
- (2) Uz plantāciju mežiem neattiecas šajā likumā noteiktā koku ciršanas un meža atjaunošanas kārtība.**
- (3) Pēc plantāciju mežaudzes nociršanas tās platībā atļauts atkārtoti ierīkot plantāciju mežaudzi.**

PLANTĀCIJU MEŽI

Plantāciju meža reģistrēšanas kārtība

Plantāciju mežu neregistrē:

1. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā;
2. ūdensteces vai ūdenstilpes aizsargjoslā, bet ne vairāk kā 25 metru platumā gar ūdensteces vai ūdenstilpes krastu, ja stādīto vai sēto egļu īpatsvars pārsniedz 90 procentu no kopējā ieaudzēto koku skaita;
3. ūdensteču un ūdenstilpju palienēs;
4. mikroliegumos un teritorijās, kas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Dabas aizsardzības pārvaldes uzturētajā valsts reģistrā ir reģistrētas kā īpaši aizsargājami biotopi un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes;
5. īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, izņemot neitrālo zonu.

PLANTĀCIJU MEŽI

Kritēriji

ieaudzēto mežaudzi reģistrē par plantāciju mežu, ja tā atbilst šādiem kritērijiem:

1. ieaudzētā koku suga vai sugas atbilst plantāciju meža audzēšanas mērķim;
2. minimālais ieaudzētās mežaudzes koku augstums skuju kokiem ir 0,10 metru, lapu kokiem – 0,20 metru;
3. minimāli nepieciešamais kopējais ieaugušo koku skaits atkarībā no valdošās koku sugas ir:
 - priedei – 1000 koku uz hektāru;
 - ozolam, osim, vīksnai, gobai, kļavai, dižskābardim un skābardim – 500 koku uz hektāru;
 - pārējām koku sugām – 800 koku uz hektāru.

PLANTĀCIJU MEŽI

Galvenie nosacījumi:

1. ja plantāciju mežs ieaudzēts, sējot vai stādot egli, un tā vienlaidus platība vienā zemes vienībā ir 20 hektāru un vairāk, un tā teritorijā nav iekļauti meža zemju ieslēgumi, krūmāji vai dabiskai atjaunošanai atstātās vietas vismaz piecu procentu apmērā no plantācijas meža platības, tad egles īpatsvars nedrīkst pārsniegt 95 procentus no kopējā ieaugušo koku skaita;
2. lai reģistrētu plantāciju mežu, meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs iesniedz dienestā pārskatu par meža ieaudzēšanu atbilstoši normatīvajiem aktiem par meža inventarizāciju un Meža valsts reģistra informācijas apriti.

PLANTĀCIJU MEŽI

Galvenie nosacījumi:

3. par plantāciju mežu var reģistrēt ne vairāk kā 20 gadu vecas mežaudzes, kas dabiski ieaugušas vai ieaudzētas, sējot vai stādot zemē, kura Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā nav reģistrēta kā mežs un atbilst šajos noteikumos minētajiem kritērijiem un nosacījumiem;
4. meža valsts reģistrā reģistrētās ieaudzētās mežaudzes var pārreģistrēt par plantāciju mežu, ja tās Meža likuma spēkā stāšanās laikā nav bijušas vecākas par 10 gadiem un atbilst šajos noteikumos minētajiem kritērijiem un nosacījumiem;
5. meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs ne vēlāk kā piektajā kalendāra gadā pēc plantāciju mežaudzes vienlaidus nociršanas iesniedz dienestā pārskatu par atkārtotu plantāciju meža vai mežaudzes ieaudzēšanu vai kompetentās institūcijas izsniegtu administratīvo aktu darbībai, kuras īstenošanai meža zeme pārveidojama par zemi citam lietošanas veidam.

PLANTĀCIJU MEŽI

Nosacījumi par koku ciršanu:

1. katru gadu, pirms sākt koku ciršanu plantāciju mežā, meža īpašnieka vai tiesiskā valdītāja pienākums ir paziņot dienestam par koku ciršanu;
2. plantāciju mežos ūdensteču un ūdenstilpju aizsargjoslās, bet ne platākā joslā par 25 metriem, kokus cērt izlases veidā vairākos paņēmienos, izņemot koku ciršanu ārkārtas situāciju seku likvidēšanai un vējgāžu, vējlaužu, un snieglaužu seku likvidēšanai;
3. lai kontroles institūcijām apliecinātu plantāciju mežā nocirstās koksnes izcelsmi, meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs aizpilda veidlapu (*norādīts noteikumu otrajā pielikumā*).

KOKAUGU STĀDĪJUMI

Kokaugu stādījumi — ilggadīgi stādījumi (izņemot dekoratīvos kokaugus, augļu dārzus un stādaudzētavas), kuri īpašiem mērķiem un regulārā izvietojumā ierīkoti lauksaimniecībā izmantojamā zemē un kuru maksimālais audzēšanas cikla ilgums ir līdz 15 gadiem, pēc kura kultūru atjauno vai turpina zemi izmantot citu lauksaimniecības kultūru audzēšanai.

(Grozījumi Lauksaimniecības un lauku attīstības likumā - papildināts 1.pants ar 10.punktu)

KOKAUGU STĀDĪJUMI

Lauksaimniecībā izmantojamā zemē pieļaujama kokaugu stādījumu ierīkošana, ja tā atbilst teritorijas attīstības plānošanas dokumentu prasībām un ja:

1) attiecīgā teritorija nav normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Dabas aizsardzības pārvaldes uzturētajā valsts reģistrā iekļauta kā īpaši aizsargājams biotops (tai skaitā Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotops) vai īpaši aizsargājamo sugu dzīvotne;

2) meliorētajās platībās tie tiek ierīkoti atbilstoši Meliorācijas likuma prasībām.

(Grozījumi Lauksaimniecības un lauku attīstības likumā - papildināts 10.pants ar piekto daļu)

KOKAUGU STĀDĪJUMI

Meliorācijas likums

4.pants:

Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi” izdod tehniskos noteikumus šādām darbībām meliorētās zemēs un ekspluatācijas aizsargjoslās ap meliorācijas būvēm un ierīcēm:

- 1) būvju un inženierkomunikāciju būvniecībai, pārvietošanai un pārbūvei;**
- 2) derīgo izrakteņu ieguvei;**
- 3) meža ieaudzēšanai;**
- 4) kokaugu stādījumu ieaudzēšanai lauksaimniecībā izmantojamā meliorētajā zemē;**
- 5) citām darbībām vietās, kur tas var traucēt meliorācijas sistēmas darbības režīmu.**

KOKAUGU STĀDĪJUMI

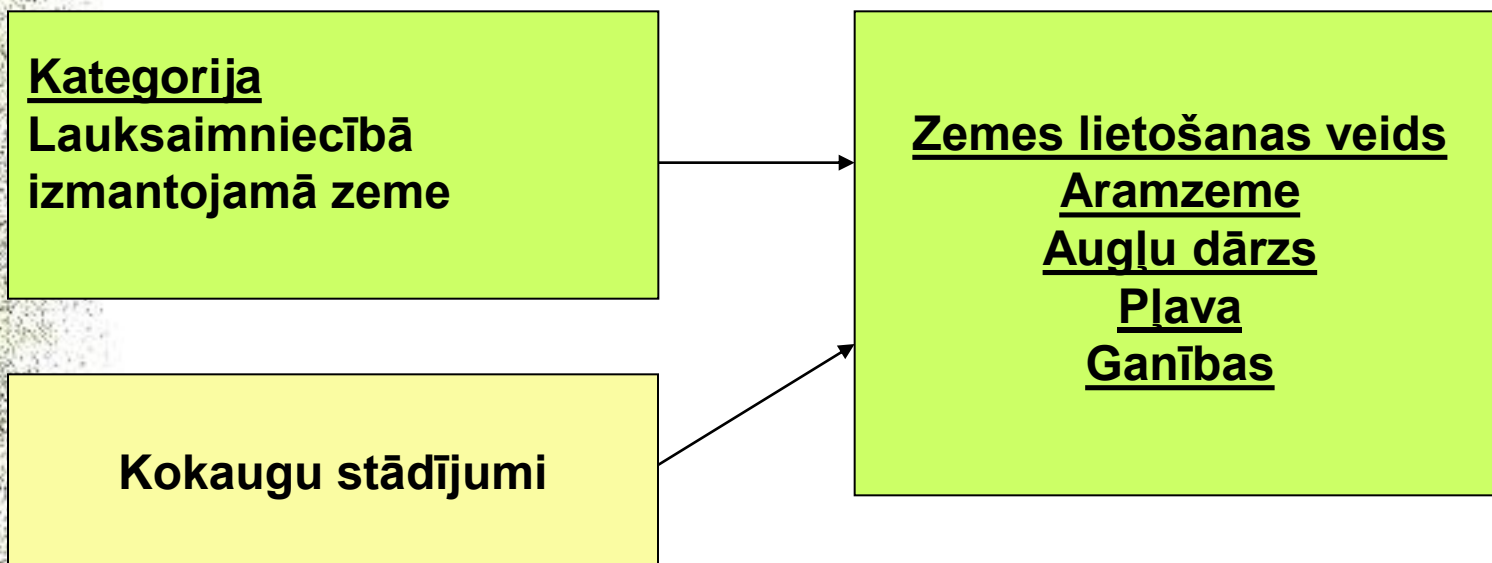

Ministru kabineta noteikumi Nr.562

Rīgā 2007.gada 21.augustā (prot. Nr.46 15.§)

Noteikumi par zemes lietošanas veidu klasifikācijas kārtību un to noteikšanas kritērijiem

Izdoti saskaņā ar [Zemes ierīcības likuma](#) 24.pantu

Atbalsts „Meža ieaudzēšana”

Apakšpasākumu „Meža ieaudzēšana” īsteno:

1.lauksaimniecības zemē:

- visā zemes vienības platības kontūrā, kur auglība nav lielāka par 25 ballēm, un platības kontūrā, kur zemes auglība ir lielāka par 25 ballēm, nepārsniedzot divus hektārus;

- erozijai pakļautā lauksaimniecības zemē (E2, E3);

- lauksaimniecības zemē uz kūdras augsnēm;

2. krūmājos – zemē, kas nekustamā īpašuma valsts kadastrā uzskaitīta krūmāju grupā.

(Ministru kabineta 2015.gada 4.augusta noteikumi Nr. 455 "Kārtība, kādā piešķir, administrē un uzrauga valsts un Eiropas Savienības atbalstu pasākuma "Ieguldījumi meža platību paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā" īstenošanai ")

Atbalsts „Meža ieaudzēšana”

Lauku attīstības programmas atbalsta pasākuma „Ieguldījumi meža platību paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā” apakšpasākums „Meža ieaudzēšana” nosaka, ka atbalstu meža ieaudzēšanai nepiešķir par:

- Ziemassvētkiem paredzētu koku stādījumiem;
- Īscirtmeta atvasājiem un ātraudzīgu koku sugu enerģētiskām plantācijām saskaņā ar Lauksaimniecības un lauku attīstības likumu;
- plantāciju meža ieaudzēšanu, kurā koku skaits vienā hektārā ir mazāks par minimālo šķērslaukumu, kāds paredzēts normatīvajos aktos par koku ciršanu mežā;
- meža ieaudzēšanu platībā ar slēgtām meliorācijas sistēmām;

(Ministru kabineta 2015.gada 4.augusta noteikumi Nr. 455 "Kārtība, kādā piešķir, administrē un uzrauga valsts un Eiropas Savienības atbalstu pasākuma "Ieguldījumi meža platību paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā" īstenošanai ")

Atbalsts „Meža ieaudzēšana”

Lauku attīstības programmas atbalsta pasākuma „Ieguldījumi meža platību paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā” apakšpasākums „Meža ieaudzēšana” nosaka, ka atbalstu meža ieaudzēšanai nepiešķir par:

- meža ieaudzēšanu īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (arī Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijās (*Natura 2000*)), izņemot, ja to pieļauj īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizsardzības un izmantošanas noteikumi vai dabas aizsardzības plāns;
- meža ieaudzēšanu platībās, kas atzītas par bioloģiski vērtīgiem zālājiem pirms 2013. gada, kā arī pēc 2013. gada atzīti, par no lauksaimnieciskās darbības atkarīgiem Eiropas Savienības nozīmes daļēji dabīgiem zālāju biotopiem vai putnu dzīvotnēm (turpmāk – Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotopi);
- meža ieaudzēšanu īpaši aizsargājamajos biotopos un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēs, kas noteikti saskaņā ar normatīvajiem aktiem par sugu un biotopu aizsardzību.

(Ministru kabineta 2015.gada 4.augusta noteikumi Nr. 455 "Kārtība, kādā piešķir, administrē un uzrauga valsts un Eiropas Savienības atbalstu pasākuma "Ieguldījumi meža platību paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā" īstenošanai ")

Atbalsts „Meža ieaudzēšana”

Apakšpasākumā atbalsta mistraudžu veidošanu un priežu tīraudžu veidošanu. Atbalsta apmērs par meža ieaudzēšanu ir 1085 euro par hektāru un ierīkotās mežaudzes kopšanai 204 euro par hektāru. Atbalsts intensitāte 70%.

Atbilstoši normatīvajiem aktiem par meža atjaunošanu, meža ieaudzēšanu un plantāciju mežiem, pretendentam darbības jāsaskaņo ar vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas dokumentiem.

Viens pretendents plānošanas periodā var pretendēt uz atbalstu ne vairāk kā 10 hektāru platībā.

(Ministru kabineta 2015.gada 4.augusta noteikumi Nr. 455 "Kārtība, kādā piešķir, administrē un uzrauga valsts un Eiropas Savienības atbalstu pasākuma "Ieguldījumi meža platību paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā" īstenošanai ")

Paldies par uzmanību!

**Meža departamenta
Meža resursu
un medību
nodaļas vadītāja
Rita Benta
telef.67027251
e-pasts: rita.benta@zm.gov.lv**